

JAUSMŲ KLASIKA

BEATRIZ
WILLIAMS

Jos laikas

svajonių knygos

BEATRIZ
WILLIAMS
Jos laikas

Romanas

Vilnius
2017

Skiriu Greničui Konektikuto val-
stijoje ir jo spalvingiems gyventojams
už tai, kad kursto mūsų svajones
dešimt metų (ir privertė prastovėti
spūstyse bent vienus iš jų...).

Nepraraskime polėkio.

„The New York Herald-Times“, 1922 metų gegužės 29 diena

Pečio Keiko skiltis „Aukštuomenės gyvenimo apžvalga“

Pagaliau! Štai ir atėjo mūsų visų, mielieji skaitytojai, ilgai laukta diena: prasidėjo naujausias ir garsiausias šio amžiaus teismo procesas, tad nė nenoriu jums aiškinti, kaip pragariškai tvanku šioje sausakimšoje Konektikuto teismo salėje. Patikėkite, jums daug geriau skaityti apie tai patogiai įsitaisius savo krėsluose. Ak, kokias aukas man tenka sudėti ant šventojo žurnalistikos altoriaus!

Taigi dabar, po visų šių mėnesių, kupinų triukšmo, isterijos ir su pasimėgavimu skanaujamų detalių, tokių kaip Patentų Karalius, jo gražuolės dukros, paveldėsiančios tėtušio turtą, žemutinio aukšto nuomininkė, taip pat amžinai virtuvėje lindinti ašaranga namų šeimininkė ir jos kilnus sutuoktinis, bokštelio langas, pradingęs sodininkas, peilio, kuriuo buvo nužudyta auka, tikslus ašmenų ilgis ir dantytumas, mes visi sėdime čia, vėduojamės kuo įmanydami suprakaitavusius veidus ir matome, kad šie mistiški asmenys galiausiai tapo tikrais žmonėmis. Patentų Karalius iš tiesų yra žemesnio ūgio, nei mums atrodė. Jis vis dar nepratarė nė žodžio. Sėdi tiesus it mietą prarijęs savo advokatui prie šono, o jo dukros glaudžiasi viena prie kitos pirmoje eilėje, tokios perbalusios ir susigraūžusios, kad iš jų triukšmingai išreklamuoto grožio, bijau, mažai kas belikę.

Ant aplinkinių suolų matau nemažai gerai žinomų aukštuomenės atstovų. Svarbiausia iš jų, be abejo, nuolatinė rinktinės

visuomenės renginių ir mūsų rubrikos žvaigždė – spindulingoji ponია Teresa Maršal iš Penktojo aveniu ir Sautamptono, Long Ailando, kaip visada itin skoningai apsirengusi (ir nepriekaištingai madinga). Turėjau garbės lankytis Vaindermire, Maršalų šeimos vasarnamyje vandenyno pakrantėje, tad žaviuosi ponios Maršal ryžtu kęsti šį nelemtą pragarą, užuot lepinusis kopose arba jodinėjus plačiai pagarsėjusiu ristūnu, vardu Mažasis Pirštelis, aplink Agavamo ežerą.

Tačiau ponios Maršal aukojimasis turi priežastį. Juk greta jos sėdi tikras vyriškumo įsikūnijimas, kurį, be abejonės, deramai įvertintų ir pagauli jūsų akis, – ponas Oktavianas Rofranas. Vienas iš pagrindinių liudytojų šioje byloje. Turėdamas galvoje jo netikėtą išgarsėjimą ir neabejotiną žavesį, negaliu kaltinti ponios Maršal dėl akivaizdaus susidomėjimo šiuo jaunu vyru, kita vertus, man vis lenda į galvą mintis, ką apie tokį jos atsidavimą galvoja vargšas senasis ponas Maršalas.

Taigi tiek apie vyrą, sėdintį poniai Maršal iš kairės. Jai iš dešinės taip pat matome gerai žinomą rinktinį Manhatano atstovą: ne ką kitą, o ponios brolių Edmundą Džėjų Oksnerį, visame mieste pagarsėjusį viengungį, kuris ne per seniausiai pareiškė pretenzijas (bent jau taip sako gandai) į jaunesniosios iš dviejų Patentų Karaliaus dukterų ranką. Turi ar neturi pagrindo šios paskalos, nežinia, bet oficialiai apie jų sužadėtuves dar nepranešta, o ir aš nematau žibant žiedo ant reikiamo menamos sužadėtinės piršto. Taigi, kaip visada, palieku jums, mielieji, patiems spręsti, kaip yra iš tikrųjų.

O ką gi veiksiu aš? Ruoškites netikėtumams, ponai! Aš ketinu stebėti amžiaus teismo procesą, jeigu įdienojus neištirpsiu nuo karščio.

*„Senovėje aukos būdavo atnašaujamos prie altoriaus –
šios tvarkos tebesilaikoma ir šiandien.“*

Helen Rouland*

TERESA

Long Ailandas, Niujorkas, 1922 metų antroji diena

Ką tik susapnavau, kad mano vyras netikėtai parlėkė iš Manhatano, išspaudęs visa, kas įmanoma, iš savo „Battistini“ biuiko variklio, ir paliepė pasakyti tau, kad tavo įsi-brovimas itin nepageidaujamas.

Žinoma, tai tegalėjo nutikti tik slogiame košmare. Jau tą akimirką, kai sapne mano vyro automobilio ratai palietė žvyrą už lango, neabejojau, kad iš tikrųjų ponas Maršalas miega it užmuštas prabangiame Satono aikštės bute, kurį nupirko savo meilužei, kad dabar antroji vos prasidėjusių metų naktis ir toli gražu ne pats tinkamiausias laikas persekioti svetimaujančią žmoną. Be to,

* *Helen Rowland* (1875–1950) – amerikiečių žurnalistė ir satyrikė, daug metų „New York World“ laikraštyje rašiusi skyreliui „Netekėjusios moters pamąstymai“ (čia ir toliau – vert. pastabos).

jis ne toks žmogus, kad lakstyty prieš aušrą apledėjusiu greitkeliu. Juk pono Maršalo manieras nepriekaištingos.

Tačiau net ir tokios menkos dingsties pakanka, kad pakirsčiau iš gilaus miego sudirgusi ir dusdama iš baimės. Kambarį tvindo švininė priešaušrio šviesa ir kadangi jis nedidelis, atšalęs, o apačioje, po juo, dunkso pora dulkinų automobilių, iš pažiūros sukurtų pono Fordo, ne iš karto susigaudau, kur esu, nors ir jaučiuosi lyg namuose.

Čiužinys įdubęs nuo mano klubų svorio, flanelinės paklodės atsiduoda pelėsiais lyg Adirondako kalnų trobelėje. Mane slegia bene tūkstantis vilnonių antklodžių. kažkas rūko.

Pasiridenu į savo pusę.

– Berniūkšti!

Berniūkštis stovi prie lango šviesoje, primenančioje dūmų srovele, virvenančią iš rankoje laikomos cigaretės. Jo pečių plotis kaip tik sulig lango rėmu, jie boluoja tame pačiame aukštyje, nuo raktikaulio iki žastikaulio. Aš pamirštu savo sapno turinį ir kodėl jis mane išgąsdino. Kvėpavimas išsilygina dėl neginčytino mano antrosios puselės buvimo čia. Nė nekryptelėjęs, netgi nesujudėjęs (jis išvis yra pats romiausias iš visų mano kada nors sutiktų žmonių) Berniūkštis sako:

– Vis svarstau, ar paskambinsi man, kai sulauksiu šešiasdešimties.

Taip, kambarys ištis tamsus ir šaltokas, antklodės sunkios, o po visomis tomis antklodėmis esu nuogutėlė nelyginant nekaltas kūdikis, nors paralelė su kūdikiais ir nekaltumu tuo ir baigiasi. Tačiau vis tiek atsisėdu ir ištiesiu rankas.

– Tu visada būsi mano Berniūkštis. Mylimas vaikėzas.

Jis prisiartina prie lovos, prisėda ant kraštelio ir klusniai leidžiasi apkabinamas. Jo oda šalta it ledas, bet jis pats pasiutiškai karštas.

– Apačioje stovi automobilis, – sako, pirma pabučiavęs mane, tarsi ši informacija būtų visai nereikšminga.

Sudrebu. Berniūkščio rankos ant klubų kiek apmaldo pašėlusį virpulį.

– *Automobilis?*

– Taip.

– Koks?

– Negaliu pasakyti. Per tamsu.

Jis kilsteli mano ranką ir pabučiuoja alkūnės linkį.

– Sedanas ar kupė?

– Kupė. Nurimk, gerai?

Bandau atitraukti ranką nuo lūpų, bet jis neleidžia.

– Dėl Dievo meilės, Berniūkšti, gal išprotėjai?! Kur mano drabužiai?!

– Kam jie tau? Jis nieko neišsiaiškina.

Nusikeikiu. Berniūkštis, kuriam nepatinka, kai miniu jo Dievo vardą be reikalo, prideda nykštį man prie lūpų. Prasižioju ir krimsteliu.

– Ai!

– Tai Silva! Tikrai Silva!

– Ir ką?

– Ir *ką*? Mano vyras už durų, o tu klausi *ką*?!

– Jis ne už durų, Teresa. Jis automobilyje. Rūko. O gal prisidega cigarete.

– Bet galiausiai išlips.

– Galbūt, – gūžtelėjęs pečiais sutinka Berniūkštis.

Nėra reikalo jo skubinti. Mažai naudos tuskinti Berniūkštį, kai jis nenori būti tuskinamas. Šalti nervai išgelbėjo jam gyvybę Prancūzijoje ir, manau, išgelbės dabar. Tai dėl Silvestro man neramu. Atsilošiu ant pagalvių. Berniūkštis paseka mano pavyzdžiu.

– Kai jis susiprotės, kur mes, turėsi slėptis spintoje, – sakau jam.

– Nesislėpsiu aš jokioje spintoje.

– Slėpsiesi. Nenoriu scenų, Berniūkšti.

Berniūkštis neskubėdamas baigia rūkyti cigaretę, išpučia dūmus tiesiai man į burną ir užgesina nuorūką į sardinių skardinę, gulinčią ant grindų prie lovos. (Jam baisiai gerai išeina panaudoti vietoje peleninės pačius įvairiausių po ranka pakliuvusius daiktus.) Jis puikiai žino, kas kur padėta, todėl per šią mažą operaciją nenuleidžia akių nuo manęs. Man regis, kaip tik tuo jis mane ir pavergė prieš kurį laiką: savo susitelkimu. Atsisakymu skubėti.

– Tavo vyras čia tik dėl vienos priežasties, – sako jis. – Todėl, kad žino *mane* čia esant. Taigi nėra prasmės slapstyti spintoje. Net jeigu ji čia stovėtų, o aš būčiau linkęs joje lindėti. Bet nesu.

– Kodėl tu nori pridaryti man bėdų?

– O kodėl tu sunkini padėtį?

Berniūkštis suima mano plaukų sruogą nykščiu ir smiliumi, patrina kartą kitą ir užkiša už ausies.

– Juk aš žaidžiu pagal tavo taisykles. Darau tai, ko nori tu, – sako jis.

– Dažniausiai taip.

– Na ir gerai. Tad leisk man sutvarkyti šį reikalą.

Jis įremia galvą man į kaklą. Aš uždedu rankas jam ant pečių ir stumių jį nuo savęs, bet veltui.

– Kaip gali bučiuoti mane tokiu metu?

– Juk aš – tavo Berniūkštis, ar ne? O tu – mano Mažulė. Aš bučiuoju tave po sunkių dienos darbų. Štai ką aš darau. Gyvenu dėl to. Tai ir sudaro mano esmę.

Berniūkštis lankstus kaip nendrė, o gal sukrušit virvė: susiveja į kietą mazgą – neatrishi. Jeigu jis nori sėdėti čia ir bučiuoti mane, ne man jį sustabdyti, bent jau ne per jėgą. Nepriversi Berniūkščio ką nors daryti prieš tai jo neatmazgęs. Minkštos tik jo lūpos.

„Tai ir sudaro mano esmę“, – pasakė jis. Bet koks tu iš tiesų esi, Berniūkšti? Spėlioju jau pusantų metų ir taip pat sėkmingai galėsiu sukti galvą dar amžinybę.

Kai ką sumąstau.

– Nesu Mažulė. Kai tau bus šešiasdešimt, man stuktėlės aštuoniasdešimt dveji.

– Na gerai. Bet aš galvoju štai taip: kol esu tavo Berniūkštis, tol tu – mano Mažulė.

Kol jis yra mano Berniūkštis. Bet kas tada esu aš, Berniūkšti? Ir ką čia veikiu? Mėginu perprasti tave? Kaip galėjau aš, ponija Teresa Maršal iš Penktojo aveniu, iš Manhatano, tapti vienos esybės, kurią sudarome aš ir tu, pusele?

Nemanau, kad žinočiau atsakymą. Kažkas prarasta. Kažkas prapuolė tos vienos esybės viduje, įtariu, jog aš.

Jam dvidešimt dveji metai. Mano Berniūkščiui. Taigi jis vyras Visagalio Viešpaties akivaizdoje, o ir prieš įstatymą taip pat. Jis ir *atrodo* kaip vyras, nors dabar nepalyginti labiau nei tada, kai pirmą kartą jį pamačiau. Tai nutiko

1920 metų vasarą, prieš pusantrų metų. Tuokart jis buvo vyras vaikinuko kūne, turiu pasakyti, nuostabaus rausvaskruosčio vaikinuko jaunomis lūpomis ir senomis akimis. Kaip užkibau? Žinote, kaltas svaigulys. Veiksmas vyko vasarą Long Ailande, vėlyvame Liepos 4-osios* vakarėlyje, kuris buvo karštas ir neskubrus, sinkopuoto ritmo, tamsus ir slėpiningas, o nuo aprasojusių taurių viskio su soda ir ledu drėko delnai. Kažkas man papasakojo, kad jis karo lakūnas, kad skraidė Prancūzijoje, kad ką tik sugrįžo. Vienintelis iš visos eskadrilės. Bet juk visada taip sakoma, tiesa? „Vienintelis iš visos eskadrilės sugrįžo gyvas!“ Jis niekada nebus vienas iš trijų ar dešimties išsigelbėjusiųjų. Visi kiti kalės vaikai privalo žūti, kad pokalbis taptų labiau kvapą gniaužiantis, liežuvavimas pikantiškesnis, o vidurvasario nuobodulys mažiau slegiantis.

Jis stovėjo prie baseino. Dar pagalvojau tada, kad man gerokai per jaunas, bet galbūt kaip tik todėl ir susidomėjau. Kai įdėmiai sužiurau jo pusėn, pastebėjau punktyrinį žvilgsnį, ribuliuojantį veido odos švytėjimą ir tai netikėtai priminė man leopardo kailio margumą. Pradėjusi bendrauti su juo tokį pirmą įspūdį ir susidariau: vaikėzo, primenančio kačių giminės plėšrūną, bet neilgai trukus supratau, kad labai smarkiai klydau.

Tačiau dabar jau, žinoma, per vėlu.

Jis moka priversti mane užmiršti daugelį dalykų, svarbių dalykų, pavyzdžiui, faktą, kad vyras, sėdintis automobilyje anapus mūsų lango, rūkantis ir galbūt įkaušęs, tikėtina, yra mano sutuoktinis. O galbūt iš dalies dėl to ir

* JAV Nepriklausomybės diena.

drebu, dėl neišvengiamo šio atradimo siaubo? Galbūt iš pat pradžių, kai tik paverčiau prie baseino stovėjusį vaikinuką suaugusiu meilužiu, kai lioviausi miegoti su visais kitais, įskaitant savo vyrą, norėjau kaip tik tokios atomazgos?

– „Kai mano mažulė šypsosi man“, – pradeda niūniuoti Berniūkštis.

– Esi pasibaisėtinas dainininkas.

– Todėl ir dainuoju tik tau vienai.

– Mielas berniuk, noriu, kad *surimtėtum*.

– Aš *rimtai* sakau: dainuoju tik tau, Teresa, o tu dainuoji tik man. Mano galva, atėjo laikas ponui Maršalui tai suprasti.

O, taip. Jis kalba tokius dalykus. Mano Berniūkštis. Retkarčiais. Daro pareiškimus su užuomina į pastovumą, kurių civilizuotas meilužis sau niekada neleistų. Juk pastovumas – ne meilužiams, tiesa? Tačiau Berniūkštis niekada nesielgia kaip visi. Jis įdeda daugiau prasmės į vieną žodį, nei prezidentas pripilsto iš tuščio į kiaurą visoje inauguracinėje kalboje, ir tai kaskart persmelkia mane iki kaulų smegenų būnant su juo kambaryje, lovoje ar automobilyje, lekiančiame per Kvinsboro tiltą vidurnaktį. Kelias akimirkas žvelgiu į tas ramias akis ir mąstau apie visus jo numuštus lėktuvus, apie kuriuos jis niekada nekalba. Mintiju apie metalo laužą ir balto audeklo skutus, rūkstančius rudame žvarbiame lauke, ir apie Berniūkščio žemyn nukreiptas akis, aprėpiančias visą tą chaosą.

– Nenoriu, kad keltum scenas, Berniūkšti, girdi? Jokių scenų.

– Neketinu jo skriausti. Tenoriu paaiškinti padėtį.

– Ką konkrečiai ruošiesi aiškinti? Jis mano vyras. Ir turi teisių.

Berniūkštis suima delnais man veidą.

– Jis neturi teisių. Kaip žmogus, kuris nuo pat pirmos santuokos dienos keitė meilužes, vis dar gali vadinti save tavo vyru? Jis neturi jokių teisių.

Nuo nestipraus smūgio barkšteli lango rėmas, bet Berniūkščio tai nesustabdo. Jis turi man kažką pasakyti. Spaudžia nykščiais skruostus it obuolius, regis, liks duobutės.

– Tai aš miegu su tavimi. Tai aš mirštu tavo lovoje naktimis.

– Ar girdėjai barkštelėjimą?

– Nieko negirdėjau.

Atstumi Berniūkštį nuo krūtinės ir iššoku iš lovos.

– Jis ateina!

– Tegul.

Mano suknelė guli ant grindų prie durų, apatinukas prie lovos, o liemenėlė karo kojūgalyje. Kol renkuosi visą šį turtą, Berniūkštis sėdi, įsiremęs į lovos kraštą rankomis abipus nuogų šlaunų, ir žiūri į mane kaip „Sopwith“ pilotas į „Fokker“*.

– Kokių veiksmų iš manęs tikiesi, Berniūkšti? Nori, kad išsiskirčiau?

– Tu žinai, ko noriu.

– Nesiskirsiu su Silvestru.

– Kodėl?

– Nėra reikalo.

– Jeigu turėsime kūdikį, reikalas atsiras.

Man taip dreba rankos, kad sunkiai sekasi susidoroti su suknelės sagomis. Atsuku nugarą Berniūkščiui ir sumurmu:

* Didžiosios Britanijos ir Vokietijos kariniai lėktuvai Pirmajame pasauliniame kare.

- Mes neturime kūdikio.
 - Bet galime turėti.
 - Esu per sena. Per sena kūdikiui. Ir tau.
- Jis baigia užsagstyti sagas ir apkabina per liemenį.
- Netiesa.

Berniūkštis nori, kad pagimdyčiau jam kūdikį. Jo supratimu, kūdikis išspręstų visas mūsų bėdas. Nors man neatrodo, jog mudu turime bėdų, išskyrus vieną: esu beviltiškai ir beatodairiškai aistringai įsimylėjusi vaikiščią, daugiau nei dviem dešimtmečiais jaunesnį už mane. Tačiau Berniūkščiui kažkodėl nepatinka svetimavimas ir jis nori, kad mudu susituoktume. Susituoktume, gyventume kartu pigiame butelyje Antrajame aveniu (vargšelis negali paveldėti nedidelio palikimo, kol jam nesukako dvidešimt penkeri, o jo kaip jaunesniojo vertybinių popierių pardavėjo alga, bijau, priklauso nuo partnerių malonės) ir pradėtume vieną po kito leisti į pasaulį stebuklingus kūdikius, sniegui it cukrui krintant iš dangaus anapus mūsų būsto lango. Kaip viename iš O. Henrio apsakymų. Meilė ir žvakės šviesa. Neskaitant to, kad man keturiasdešimt ketveri ir aš jau suspėjau pagimdyti santuokoje tris sveikus rėksnius vaikus, iš kurių jauniausias karui baigiantis išvyko studijuoti į Filipo Ekseterio akademiją. Taigi dabar susilaukti kūdikio trokštu ne labiau, nei glaustis pigiame bute Antrajame aveniu.

Mane visiškai tenkina dabartinis mudviejų susitarimas: pasimatymai kiekvieną pirmadienį ir ketvirtadienį (kai aš neva žaidžiu bridžą) skurdžiame, bet tvarkingame jo butelyje Vilidže. Pastato, įsiterpusio tarp kvapnios itališko maisto parduotuvėlės ir lankytojų nestokojančio baro,

kuriame nelegaliai prekiaujama alkoholiu, ketvirtame aukšte. Taigi prieš guldamiesi į lovą ponias ir vaikiščias gali slapčia išlenkti vieną kitą taurelę ir pasiūkti. O vasaros mėnesiais mudu sanguliaudavome čia, senovinėje karietinėje. Nors Silvestro ir mano miegamieji Long Ailando vasarnamyje atskiri, mes tebesilaikome tam tikro nerašyto susitarimo nepriiminėti meilužių po šeimos namų stogu. Juk abipusė pagarba galiausiai ir sudaro tvirtos santuokos pamatą.

Retkarčiais, ypatingomis progomis, mudu su Berniūkščiu susitinkame užmiestyje, kokiam nors ištaigingame didžiuliame viešbutyje prie vandenyno, viename iš tokių, kuriuose pro pirštus žiūrima į jauną vaikiną ir gerai išsilaikiusią tam tikro amžiaus moterį, kurie užsisako medaus mėnesiui skirtus apartamentus, tarsi būtų jauna-vedžiai. (Berniūkštis visada išraito registracijos knygoje didelėmis grakščiomis raidėmis: „Ponas Oktavianas Rofranas jaunesnysis su žmona“ ir atkakliai apmoka sąskaitą iš savo kišenės. Brangutis.) Mudu praleidžiame tenai dvi arba tris naktis, užsisakome maisto į kambarį, geriame šlykštų džiną, maudomės nuogi vandenyne antrą valandą nakties, miegame, pabundame ir vėl miegame, o daugiausia sanguliaujame. Iki devinto prakaito nuostabiai nepailstamai mylimės kaip tikrą medaus mėnesį. Darome tai du arba tris kartus per dieną, o kartais netgi keturis arba penkis, kai Berniūkštis nebūna pavargęs ir nepadaugina džino. Tiesa, jau kurį laiką to sau neleidome, nuo pat vasaros pabaigos. Juk ruduo toks darbingas metas. Bet, Dieve mano, kai tenai nukankame, pasijuntu nauja moterimi. Moterimi, kuriai neįmanoma atsisipirti. Ir kai grįžtame į miestą, mano

oda švyti kaip panelės, pirmą sezoną pasirodančios aukštuomenėje.

Taigi apibendrinama viską, Vilidžą, karietinę ir ne visai padorius viešbučius, turiu pasakyti, kad šie pusantrų metų – Berniūkščio metų – buvo kaip reta malonūs. Netgi labai.

Iki dabar. Nežinau, kurių galų praėjusį vakarą mudu išokome į Berniūkščio „T“ modelio fordą ir pasileidome į laukus. Gal kaltas nesibaigiantis kalėdinių vakarėlių ir Naujųjų metų sutikimo šurmulyš, gal šampanas? O gal tai, kad mažas mudviejų meilės nuotykis palengva pradėjo virsti patogia rutina ir mes panorome vėl pajusti jaudulio skonį? „Važiukime kur nors, kur galėtume pabūti vieni“, – pasiūlė Berniūkštis, atsirėmęs į lovos galvūgalį. Aš pakėliau galvą ir pareiškiau: „Mudu ir taip vieni, kvailiuk.“ O jis patikslino, kad nori *didesnio* privatumo: nori sprukti į Long Ailandą ir įkvėpti bent truputį gryno oro, suprantate, pašėlti Naujųjų metų proga be visų tų šviesų, žmonių, sirenų ir dūmų. Ten, kur tebutų saulė, šaltukas ir aš. Tai ką gi galėjau atsakyti? Žinoma, sutikau.

Ir štai kas iš to išėjo. Ponas Maršalas atrūko paskui mus, susekė ponią Maršal su jos Berniūkščiu jaukiame lizdelyje virš karietinės už šimto mylių nuo miesto, kad pavydulingai pareikštų teises į savo nuosavybę, nors tai jam, beje, visai nebūdinga. Be to, neturi jokios prasmės, nebent...

– Vaikai! – surinku ir pripuolu prie lango.

Pasirodo, Berniūkščio akys geresnės nei mano, galbūt dėl jaunystės. Apačioje po medžiais aš teįžiūriu boluojantį šešėlį, kuris gali būti ir automobilis. Kai prisiploju prie senovinio stiklo ir iki skausmo primerkiu akis, įstengiu

pamatyti šį tą daugiau: siluetą vyro, pasirėmusio ant variklio dangčio. Regis, atvykėlis rūko.

Man už nugaros subrazda Berniūkštis.

– Ar matai jį? – klausia.

– Taip. Dabar jau išlipo iš automobilio. Man regis, rūko.

O Dieve! – Aš nusisuku nuo lango. – Kur mano paltas?!

Berniūkštis rengiasi. Neskubėdamas, dalykiškai.

– Niekur neik iš čia. Lauke pernelyg šalta.

– Aišku, kad eisiu.

– Vaikams viskas gerai, Teresa.

– Iš kur žinai?

Berniūkštis suima mane už pečių.

– Jeigu kas nors būtų blogai, jis juk nelūkuriuotų apačioje. Leisk man viską sutvarkyti.

– Ne. Būk geras, ne. Slėpkis spintoje.

– Argi pamiršai, kad čia *nėra* spintos?

– Tada lįsk po lova. O man leisk...

Apačioje pasigirsta beldimas.

Berniūkštis vos kilsteli antakius.

– Koks jis mandagus.

Man prireikė ne vieno santuokos dešimtmečio, kol išmokau būti šaltakraujiška, o Berniūkščiui tai pavyko vos per kelis mėnesius Prancūzijoje, nors galbūt jis jau motinos iščiose buvo ramus ir santūrus, o aš ir dabar nesu tokia abejinga, kokia noriu jums pasirodyti. Viduje viskas verčiasi iš baimės ir nelemtos nuojautos. „Vaikai!“ Jeigu sykį paleidote kūdikį į pasaulį, tepadedu jums Dievas, nes slogi baimė gerte įsigeria į kraują nelyginant lėtinė liga ir niekada nebeatlėgsta. Kai mano Tomis metė Prinstono universitetą, sumanęs stoti į kariuomenę 1917 metų

pavasari, ir turėjo įžūlumo kaip niekur nieko pasirodyti Penktajame aveniu išsipustęs jaunesniojo leitenanto uniforma, vos nesusivėmiau į Mingų dinastijos laikų vazą. Vis dėlto susitvardžiau. Tik paspaudžiau sūnui ranką ir pasakiau, kad jam reikėtų nusisamdyti kamerdinerį tviskančioms sagoms šveisti, o jis nusikvatojęs pažadėjo: jo sagos blizgės labiausiai iš visų. Tai buvo vienintelis Penktajame aveniu įprastas meilus būdas parodyti, kaip mudu dieviname vienas kitą.

Taigi, nors širdį gniauzia nerimas, esu pakankamai gyvenimo vėtyta ir mėtyta, kad neprarasdama savitvardos nusipurtyčiau meilužio ranką nuo peties, kai apačioje nepaliauja belsti į duris teisėtas vyras.

– Lįsk po lova, Berniūkšti, – paliepiu. – Ir lindėk tenai.

Jis vis dar tebežvelgia į mane vos pakėlęs antakius, o jo protas, žinau, karštligiškai veikia tarsi variklis po sandariai užvožtu dangčiu. Akių spalvos neižvelgiu, nes kambaryje per tamsu, tačiau, patikėkite manimi, jos paties nuostabiausio melsvai žalio atspalvio, kuris kinta priklausomai nuo apšvietimo ir Berniūkščio nuotaikos: tai žėri Viduržemio jūros mėliu, tai tvilko Arkties vandenyno žvarba. Tik negaliu pasakyti, koks klimatas jose vyrauja dabar.

Beldimas liaujasi, tarkšteli rankena (durys neužrakintos), pratisai bjauriai sugirgžda vyriai.

Bedu pirštu į palovį.

– *Dabar pat*, Berniūkšti.

Antraip tarp mūsų viskas baigta. (Žinoma, neištariu balsiai paskutinių penkių žodžių, nes niekas, o ypač Berniūkštis, nemėgsta ultimatumų. Bet šie aštrūs, režiantys žodžiai tvyro ore, sukasi ant liežuvio galo.)

Berniūkštis trūkteli plačiais prakauliais pečiais ir pasisukęs ramiai sako:

– Jeigu tai viskas, ko tu nori...

Girdžiu, kaip pro sunkų mediniais laiptais lipančio vyro žingsnių ritmą prasimuša mano širdies sustorėjusiu kairiuotu skilveliu dūžiai.

Bet tarpduryje stovintis vyras visai nepanašus į įtūžusį Teodorą Silvestrą Maršalą.

– Oksi! – šūkteliu aš. – Ką, dėl Dievo, *tu* čia darai?!

Brolis prižirglojęs apkabina mane ir pabučiuoja į abu skruostus.

– Laimingų Naujųjų metų, sese! Tik pažiūrėkite į ją. Tu nė trupučio nesensti.

– Liaukis, – sudraudžiu ir atstumiū jį. – Baisiai mane išgąsdinai.

Jis klusniai atsitraukia, apmeta žvilgsniu sienas ir iš lėto švilpteli.

– Silva sakė, kad galbūt rasiu tave čia.

– Tikrai? Nejaugi?

– Pamaniau, kad kuoktelėjo. Ką tu čia veiki? Ketini miegoti žiemos miegu?

– Gerai jau. Aš dar pasikalbėsiu su savo vyreliu.

– Matyt, išties turėtum. Ar šioje vietoje yra kokia nors lempa? Nieko neįžiūriu. Po galais, kaip čia šalta!

Pasisuku į vienintelį šio kambario baldą, neskaitant lovos: apibraižytą pušinį tualetinį staliuką, išpraustą tarp lango ir nuolaidaus stogo. Degtukų dėžutė guli greta žibalinės lempos.

– Regis, ką tik sakei, kad aš nė trupučio nesenstu.

– Ir ką?

– Kaip gali teigti tokius dalykus, jeigu nieko nežiūri?

Uždegu dagtį, sugražinu į vietą lempos gaubtą ir kambarys iš lėto nušvinta, vejasi žvarbią aušrą koncentriniais ratais. Pasklinda degančio žibalo kvapas ir aš akimirksniu pasiilgstu Berniūkščio nuogumo ir tvirtų it lynai raumenų, nušviestų žibalinės lempos.

– Gerai, Teresa, nesikabinėk. Kaip gyvuoji? Kokį velnią veiki šioje senoje lūšnoje? Leidi fejerverkus? – Brolis suraukia antakius. – Tik nesakyk, kad esi čia su koku nors šeichu, ką?

– Žinoma, ne.

– Taip, spėju, kad ne. Senukas Silva to nepakęstų.

Tas mano brolelis tikras bukagalvis. Išsičiustijęs gražutis viengungis kvailelis.

– Išties nepakęstų. O aš, tavo žodžiais tariant, miegu žiemos miegu. Nuo Naujųjų metų pradžios mėginu gyventi truputį paprasčiau.

– Paprastumas – geras dalykas. – Jis vėl apsidairo, nusi-purto ir labiau susisiaučia palto skvernus. – Ar tau nekilo mintis užkurti šią prieštvaninę krosnelę?

– Ji *jau* kūrenasi.

Pasitraukiu nuo tualetinio staliuko ir prisitartinu prie senovinės ketinės krosnelės tolimajame kampe, seniai šį pasaulį apleidusio vežėjo palikimo. Anglių kibire dar guli keli nedideli gabalai. Atidarau krosnelės dureles ir sumetu juos į vidų.

– Paprasčiausiai užmiršau įdėti daugiau anglių. Štai ir viskas.

Oksis nieko nesako, o aš trinu rankas virš silpną šilumą

skleidžiančios krosnelės, kol tylą pradeda erzinti. Pasuku galvą.

– Kas yra?

– Tu mane stebini, – sako brolis. – Pastaruoju metu kažkaip keistai elgiesi. Retai tave tematau. O kai susitinkame, esi nepanaši į save. Štai ir dabar mirtinai šali lūšnoje tarp laukų...

– Nieko panašaus. Tenoriu ramybės ir tylos.

– Gali turėti ramybę, tylą ir dar centrinį šildymą. O kuo čia maitiniesi?

– Šiuo bei tuo.

– Sese, sese... Dumkime į miestą ir papusryčiaukime. Tik įsivaizduok: kumpis, kiaušiniai, karšta kava.

– Ne, dėkui. Liksiu čia. Nesu alkana.

– Bet aš ketinu tau kai ką pasakyti. Neverta to daryti tuščiu skrandžiu.

– O kieno skrandis tuščias? Mano ar tavo?

Brolis šypteli it vilkas, blykstelėjęs dantimis.

– Abiejų.

Mudu su Berniūkščiu nesame visai nepasiruošę, kaip galėtų pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Pintinėje prie tualetinio stalelio guli tuzinas apvalių bandelių, suvyniotų į servetėlę, talpi gertuvė džino, didelis gabalas čederio sūrio, pusė obuolių pyrago, du apelsinai ir sumuštinis su storomis kalėdinio kumpio riekėmis. Viskas, ko reikia svetimaujančiai porelei Long Ailando karietinės pastogėje, išskyrus anglis, suteikiančias šilumą. Tačiau kuriems galams, tiesą sakant, tos anglis, kai prie šono nuostabus šildytojas – Berniūkštis. Pasilenkusi ištraukiu iš pintinės bandelę ir metu broliui. Jis vikriai pačiumpa.

– Skanaus. Tik nepritrupink ant mano prabangių švarutėlių grindų, susitarėme?

– Ji sužiedėjusi.

Pintinėje dar guli šalis. Puikus tamsiai raudonas indiško kašmyro šalis, kurį Berniūkštis man padovanojo Kalėdų proga. Apsisiaučiu juo pečius, žingteliu arčiau krosnelės ir per plauką nesusitrenkiu galvos į siją.

– Klok, ko čia atsibeldei, Oksi. Labai tikiuosi, kad žinios bus geros.

Brolis atsikanda bandelės, godžiai žiaumoja, nuryja ir šypsosi, o kai galiausiai praveria burną kalbėti, pasako tai, ką mažiausiai tikėjau išgirsti iš pono Edmundo Džėjaus Oksnerio, prisiekusio ir didžiai laimingo viengungio, lūpų.

– Ketinu vesti, sese.

– Išties? – pasitikslinu susikryžjavusi rankas ant krūtinės. – Ir kas ta laimingoji veislinė kumelaitė?

– *Ne kumelaitė, sese. Mergaitė. Žavi puikiai sudėta grynakraujė mergaitė. Gražesnės dar nesu matęs. Aš įsimylėjau, Teresa. Šimtu procentų. Netekau galvos. Visiškai pakvaišau iš meilės.*

– Matau.

Velniškai užsimanau parūkyti, bet cigaretės guli ant grindų, prie lovos, beveik šalia peleninę atstojančios sardinių dėžutės ir palovyje tįsančio Berniūkščio galvos, todėl negaliu rizikuoti nukreipti Oksio dėmesį į tą pusę.

– Ar yra pagrindo daryti prielaidą, kad vargšėlė tą patį jaučia tau?

– Labai tikiuosi. Jau paprašiau jos tėvą sutikimo ir jis pasakė „taip“.

– O kaipgi toji *mergaitė*, Oksi? Ką sako ji pati? Juk tai, kiek suprantu, vienas iš svarbiausių dalykų, ką?

– Na, aš dar neklausiau jos nuomonės. Bet manau, kad ji sutiks, – atsako brolis ir vėl atsikanda bandelės. – Tiksliau, *esu tikras*, jog sutiks. Ji be galo miela būtybė, sese.

– Ir, be abejo, akla.

– Šiuo metu, sese...

– O dar turtinga. Juk turtinga, ar ne?

– *Sese*...

Iš žemyn nudelbto žvilgsnio suprantu, kad pataikiau kaip pirštu į akį, tad švelniai pertariu:

– Ji turi būti turtinga, kitaip, kai meilė perdegs, pasielgsi kaip visada.

– Ne, ne. Šį kartą viskas tikra.

– O taip, žinoma. Neabejoju, kad ji miela daili mergytė ir jos pinigai čia niekuo dėti. – Išlaikau pauzę ir pasidomiu: – Beje, kiek ji jų turi?

– Tikrai nežinau.

Brolis atsiremia į sieną kitoje sijos, einančios nuožulniai palei tualetinį staliuką, pusėje.

– Aišku, kad žinai. Galiu lažintis, jog esi informuotas centų tikslumu.

Anglys pradeda įsidegti ir krosnelė vis labiau šyla, bet ne tiek, kad būčiau linkusi patraukti nuo jos savo suledėjusius kaulus. Dabar Oksis, susinėręs rankas ant krūtinės, uoliai apžiūrinėja grindis lygiai kaip vaikystėje, kai būdavo pričiumpamas dėl kokios nors šunybės. Nuolankiai nuleisti jo pečiai išduoda sutikimą.

– Jos tėvui priklauso patentas kažkokio išradimo... ar

kažko, kas skatina kažkokios pramonės šakos gamybą, pala pala, leisk prisiminti...

Brolis užverčia akis į viršų.

– Nesivargink. Maždaug supratau. Apie kokias sumas kalbame? Tūkstantines?

Oksis sužiūra į mane žibančiomis akimis.

– Milijonines.

– Ką?!

– Vien įrenginių licencijos kasmet atneša pusantro milijono dolerių pelno. Na, šimtu tūkstančių daugiau ar mažiau...

Nusitveriu ranka sijos.

– Bet tai dar ne kažin koks kašnis, supranti, nes jis neišduoda licencijų pats. Tiesiog gauna savo dalį už įrenginių *patentą*, – aiškina brolis, taip pabrėždamas žodį „patentas“, tarsi norėtų pasakyti „aukso luitas“.

– Taip, Oksi, branguti. Aš suprantu, ką reiškia patentas.

Kai iš nuostabos susverdėjusi įsitvėriau sijos, šalikas spėjo nuslinkti nuo pečių. Dabar, atgavusi pusiausvyrą ir šaltakraujiškumą, mintyse vėl sugrįžtu prie šių nepaprastų skaičių, paverčiu juos mirguliuojančiais stiklo rutuliukais savo smegenyse. Kaip gali žmogus padaryti vos vieną išradimą ir perspajuti (taip nuostabiai lengvai ir nerūpestingai) paties pono Tomo Silvestro Maršalo iš Penktojo aveniu, kurio tėvas savo metu aprūpindavo kumpio konservais visą Jungtinių Valstijų kariuomenę, sukauptą turta? Turta, kuris apakino mane, kai man vos tesukako septyniolika. Bendrovė buvo be vargo parduota praėjusio amžiaus aštuntajame dešimtmetyje, nes kumpio konservai nesutapo su toli siekiančiomis pono Tomo Silvestro

Maršalo žmonos, mano anytos, ambicijomis, o gautos pajamos sėkmingai investuotos ir dabar neprocentiniai du šimtai tūkstančių dolerių (na, dešimčia tūkstančių daugiau ar mažiau) kiekvienais metais įkrinta į Maršalų išdą ir to pakanka mūsų šilkams, žirgams ir tam, kad galėtume nieko neveikti. Bet du šimtai tūkstančių – ne pusantro milijono. Suprantu, patentas – visai kitokia kapitalo forma. Patentas reiškia aktyvią veiklą. Veiklą, suteikiančią galimybę išties *užsidirbti*.

Suėmusi dviem pirštais šalio kutą pradedu pašyti jį visai taip pat, kaip Berniūkštis anksčiau mano plaukų sruogą.

– Dieve brangus, tokiu atveju ji pavydėtina nuotaka. Daili, miela ir piniginga. Ar ji turi su kuo dalytis tais gražiais pinigėliais?

– Taip, su vyresniąja seserimi. Virdžinija. Ji jau ištekėjusi.

– Suprantu. O kokio amžiaus tavo išrinktoji?

Brolis atsako ne iš karto.

– Jai devyniolika.

– Ak, Oksi! Juk ji dar visai mergaitė!

– Ji labai *subrendusi* devyniolikmetė, – atkerta jis. – Juk tu ištekėjai aštuoniolikos.

– Taip.

– O Silvestrui tuo metu stuktelėjo trisdešimt šešeri, tiesa?

– Taip.

– Na matai, – tarsteli Oksis, palinguoja galva ir išsitraukia iš palto kišenės pakelį cigarečių.

– Rūkysi?

– Taip, ačiū.

Dėkinga išsitraukiu cigaretę ir leidžiu jam pridegti.

Brolis prisidega tuo pačiu degtuku savąją ir vos spėja jį užpūsti nenusideginęs pirštu. Kai pirmasis dūmas pasiekia plaučius, taip pat užsimerkia iš pasitenkinimo, o aš prisimenu, kaip mes pirmą kartą dalijomės dūmu po Tomio išlydėtuvių į Prancūziją vakarėlio (jeigu galima tai taip pavadinti), kuri surengėme mudu su Silva. „Regis, tau praverstų cigaretė“, – pasakė brolis, aptikęs tuokart mane vieną terasoje, žvelgiančią į Centrinio parko gilumą. Sutikau su jo nuomone ir mudu stovėjome tenai rūkydami trečią valandą nakties ir nepratarėme nė žodžio, kol aš išmečiau savo nuorūką per turėklą į Penktąjį aveniu ir pasisukau į brolių. „Tebūnie tai maža mudviejų paslaptis, Oksi“, – išspėjau ir jis, kvailiukas, nuo to laiko ją saugo.

– Tai ne tik dėl šlamančiųjų, – dabar patikina jis. – Jau buvau ją išimylėjęs, kai sužinojau apie pinigus.

Mano galvoje šmėsteli mintis apie ypatingus brolio gebėjimus apgaudinėti save.

– Neabejoju, – atsakau.

– Palauk, kol pati ją pamatysi, sese.

– Ak, laukiu nesulaukiu. Kada ketini pasipiršti? Turiu pasižiūrėti į savo kalendorių ir surengti išimylėjėliams prirenkiamą sužadėtuvių vakarėlį.

– Bet, sese, juk kaip tik dėl to ir atvažiauvau. Argi neprišimeni?

– Ką turėčiau prisiminti?

Brolis pradeda dairytis peleninės ir pagaliau pastebi ant grindų skardinę. Aš persigandusi žiūriu, kaip jis užtikrintai nužingsniuoja prie lovos ir pasilenkia. Oksis jau nebe toks jaunas ir sportiškas kaip kadaise (juk už viską reikia mokėti, o jis tikrai turi už ką), bet dar gana lankstus, nors ir vilki

storą Česterfildo vilnos palatą. Broliui judant ant blizgančių šviesių plaukų krinta šviesos atšvaitai.

– Nagi nagi, – nutęsia jis, tarsi būtų aptikęs po grindimis sfinksą. – Paklausk, sesute, regis, kai kas čia išdykavo.

Vos nuslopinu norą viską prisipažinti.

– Ką turi galvoje?

Oksis atsitiesia ir rodo man sardinių skardinę.

– Spėjai surūkyti aštuonias cigaretes? Apie kokį žiemos miegą mudu šnekame?

– Duok čia, – paliepiu ir pagriebusi skardinę pastatau ant tualetinio staliuko, greta žibalinės lempos. – Grįžkime prie reikalo. Taigi tu sakei, kad ketini prašyti savo jaunosios mergaitės tekėti už tavęs.

Oksis nulydi peleninę žvilgsniu ir grakščiai atsiremia į tualetinio staliuko kampą. Stovi gana arti, todėl pastebiu juodus ratilus po akimis ir suskeldėjusias lūpas, kuriose pražysta savimi patenkintas šypsnyš. Po Česterfildo vilnos palatų brolis vilki vakarinį kostiumą, bet tai manęs nestebina. Lygiai kaip ir tai, kad nuo jo trenkia namine degtine.

– Ne aš pats turiu jai pasipiršti, – patikslina Oksis. – Nagi, nejaugi išties neprisimeni?

– Ničnieko neprisimenu. Tikiuosi, nenori pasakyti, kad turiu išspręsti šį klausimą vietoje tavęs? Pakanka, kad rašiau už tave visus darbus universitete.

– Kalbu apie žiedą, sese. Nagi, pamankštink atmintį.

– Kokį dar žiedą? Neturiu nė menkausio supratimo, apie kokį žiedą tu čia... A! – man iškrinta iš burnos cigaretė. – Turi galvoje mamos žiedą? Žiedą su *rože*!?

Oksis uždeda savo ranką ant manosios.

– Visiškai teisingai. Turiu nusiųsti jį juvelyrui, kad gerai išblizgintų, tad kas man dar belieka ir ko man daugiau *be-reikia*? Ogi to, dėl ko ir atsibeldžiau pas *tave*, sesute...

– Dieve, Oksi, tu juk juokus kreti, ar ne?

– Kodėl tau taip atrodo?

– Kodėl? Ogi todėl, kad tai farsas. Viduramžių farsas. Kas šiais laikais siūnčia piršlius? Riteriai išėjo iš mados kartu su paliaubomis, Oksi. Nejaugi nežinojai? Riterių nebeliko, kai atsirado lengvasis kulkosvaidis „Lewis“*, chloro dujos ir Pikasas. Tviskančiame moderniaame pasaulyje nebėra vietos riteriams.

– Joks tai ne farsas, sese. O puiki garbingos šeimos tradicija. Kavalierius įteikia didingą šeimos relikviją sužadėtinio išrinktajai. Panelei, kuri netrukus taps dar viena ponia Oksner, Niujorko valdove ir...

– Oksneriai jau seniai nieko nevaldo, branguti. Nuo to laiko, kai Meimė Fiš perėmė dominavimą Niujorko aukštuomenėje iš Linos Astor. O dabar išvis prasidėjo anarchija. Giminėje, apsaugok Aukščiausiasis, teliko aktorės, dailininkai ir rašytojai. Dabartinė ponia Oksner teturi apšiurusį namą Trisdešimt ketvirtojoje gatvėje ir nieko daugiau.

– Netiesa. Mama yra *kilminga*, Teresa, ji turi giminės *istoriją*, kitaip nei daugelis nė skatiko nevertų romanų rašytojų. – Oksis reikšmingai nutyla ir nukrato pelenus į skardinę. – Šiaip ar taip, man reikia kavalieriaus. Žiedo įteikėjo.

Aš nusikvatoju.

– Ak, Oksi, tik tu taip ir gali.

* 1911 metais JAV sukurtas ginklas, kurį plačiai naudojo britų kariai per Pirmąjį pasaulinį karą.

– Aš rimtai, sese. Gal kuris nors iš tavo berniukų sutiktų?
– Nė nesvajok. Jiems visiškai svetima riteriška dvasia. Susidomėtų nebent pakviesti į futbolo rungtynes, – atšauku ir užgesinu nuorūką.

– O kuris nors iš jų draugų?

– Kodėl nepaprašai savo draugų?

– Visi mano draugai jau vedę. Arba tokie pat išvirkę seni viengungiai kaip ir aš.

– Žinai ką, Oksi? Tau nusispjauti į šeimos tradicijas. Tu tiesiog geidi, kad kas nors atliktų už tave juodą darbą. Nenori pats pasirodyti merginai ir paprašyti, kad tekėtų už tavęs. O ką, jeigu ji turės sveiko proto ir atsisakys?

Brolis numeta nuorūką į skardinę ir pasisuka į lovą.

– Neatsisakys.

– Neatrodai labai užtikrintas.

– Ji neatsisakys. Neabejoju tuo. Jos tėvas mano pusėje, o ji... Ji tiesiog gera mergaitė, sese.

– Ar tikrai?

– Kuo tikriausiai. Be to, aš jai patinku. Darau viską, kad ją pavergčiau, sese. Žaviuosi jos užgaidomis. Jai patinka žirgai, todėl jodinėju su ja. Ji mėgsta knygas, todėl aš... na...

– Apsimeti, kad irgi jas dievini?

– Na, tu ir taip supranti, ką turiu galvoje. Noriu padaryti jai išpūdį! Nusivežiau ją į mūsų biblioteką Trisdešimt ketvirtojoje gatvėje. Į tėčio senąją biblioteką. Kad būtum mačiusi, kaip sužibo jos akys!

– Taigi ji ištekės už tavęs dėl apšiurusios *bibliotekos*?

Brolis išsišiepęs pasisuka ir išraiškingu plačiu mostu apveda save nuo brilantinų išteptų plaukų iki deformuotų didžiųjų kojų pirštų.

– Ir dėl mano paties žavesio, kuriam neįmanoma atsi-
spirti, suprantama.

Kaip jau sakiau, vargšelis save apgaudinėja.

Įkišu ranką į jo palto kišenę ir išsitraukiu portsigarą.
Jame telikusi viena cigaretė. Vartau portsigarą tarp pirštų
ir tariusosi su savo sąžine.

– Žinoma, Oksi. Juk tu vis dar toks pat tobulai gražus
kaip dvidešimt dvejų. Tiesą sakant, beveik neižiūriui
skirtumo.

Brolis ištraukia iš portsigaro pigią cigaretę ir ištiesia
man.

– Nedvejok. Imk. O mainais turėsi surasti man žiedo
įteikėją, gerai?

– Galbūt.

– Miela vyresnioji sesė. Visada galiu tikėtis, kad padėsi
į keblią padėtį patekusiam vaikiui.

– Kurgi ne.

Uždegu degtuką ir prikišu prie cigaretės galo. Brolis
baimingai stebi mane. Dabar, kai kambaryje jau nebe taip
tamsu, nes kyla saulė, ratilai jam aplink akis atrodo dar
ryškesni negailestingoje dienos šviesoje. Labiau matomas
ir odos glebumas. „Ar ir aš taip atrodau? – mintyse pa-
klausiu savęs. – Nejaugi, nepaisant kremų ir tepalų, mirkalų
ir eliksyrų, mano veidas lygiai taip pat netekęs prekinės
išvaizdos kaip ir brolio?“

Po vedybų praėjus vieniems ar dvejiems metams, kai
Tomis buvo ką tik gimęs, sutuoktinis užsakė Sardžentui*
nutapyti mano portretą. Šis puikus visu ūgiu mane vaiz-

* *John Singer Sargent* (1856–1925) – garsus amerikiečių dailininkas, vadinamas geriausiu savo laikotarpio portretistu.

duojantis portretas paausiuotuose mediniuose rėmuose ir dabar kabo mūsų Penktojo aveniu apartamentų galerijos garbingiausioje vietoje, kurioje jį apšviečia dvi elektrinės sieninės žvakidės. Drobėje aš įdėmiai žvelgiu iš aukštybių į tam tikrą marmurinių vestibulio grindų tašką, kaip tik į tą vietą, kur kiekvienas žmogus natūraliai stabteli ir pakelia akis atiduoti duoklės nuostabiam meno kūriniumi.

Taip yra todėl, kad (atleiskite už tiesmukumą) būtybė toje drobėje – tikra deivė. Spindėdama grožiu ir saviškliova ji pasitinka įėjusiuosius. Vilki blyškiai rožinio plonytėlio audinio suknelę, tobulai apgulančią liauną liemenį (gimdyti aštuoniolikos yra pranašumas), deimantų vėrinys it sietyno karuliai švyti ant baltos lyg nutekintos krūtinės. Tamsios garbanos laisvai krinta ant pečių. Išraiškingi antakių lankai pabrėžia neperprantamas migdolų formos akis. Putliose lūpose žaidžia šypsena, kurioje nesunkiai išvelgtumėte begalinį jaunystei būdingą pasitenkinimą savimi.

Tiesą sakant, tikrai dėl to jūsų nekaltinčiau.

Kita vertus, kaip galėčiau priekaištauti *jai* už tą perdėtą savivertę? Dieve mano, juk visas pasaulis klūpo *jai* po kojų. Vos sulaukusi dvidešimties, ji tikras laimės kūdikis, *jai* veriasi nuostabios galimybės. Ji ištekėjusi už vieno iš turtingiausių ir geidžiamiausių Niujorko viengungių. Ir *jau* spėjo padovanoti jam įpėdinį. Ji turtinga, graži ir protinga. *Ją* liaupsina spauda. Tiesą sakant, jos kelyje nėra nė vienos tikros kliūtis.

Vargšiukė dar nė nenutuokia mažiau nei po metų sužinosianti, kad jos vyras turi meilužę ir kad toji meilužė taip pat pagimdė jam kūdikį – mažą nuostabią mergytę,

tepraėjus vos dviem mėnesiams nuo Maršalų pirmagimio atėjimo į šį pasaulį. Bet tada, žinoma, būtybė iš portreto jau keletą mėnesių laukėsi antrojo vaiko ir turėjo priimti atsakingą sprendimą, gyvybiškai svarbų gyvenimo sprendimą, vieną iš tų, nuo kurių priklausė jos tolesnė laimė.

Ar ji pasirinko teisingai?

Juk aš esu čia, tiesa? Stoviu apšnerkštoje senos kariatinės palėpėje kaip visada turtinga, esu trijų mylimų sūnų motina, dosnaus ir labai gerbiamo sutuoktinio žmona, liepsnojanti aistra jaunam nuostabiam vyrui. Vyrui, kurį mylėti visiškai neturiu teisės. Vyrui, kuris sugražino man iki kaulų smegenų persmelkiantį fizinį malonumą ir kuris dėl mano gerovės šią akimirką tįso dulkėtame palovyje.

Ko dar gali norėti mano amžiaus moteris?

Spėju surūkyti pusę cigaretės, kol mintys vėl sugrįžta prie klausimo, kurį vis dar primena priešais stovinčio brolio pakelti antakiai. Mostelėjusi ranka nubrėžiu dūmų ratą, kuris pro senovinio stiklo langą besisunkiančioje saulės šviesoje netikėtai primena dangiškosios dvasios pasirodymą. Švytintis sausio antrosios rytas. Nepamirškite to.

– Gal tu kartais netgi žinai jaunosios panelės vardą ir pavardę? – klausiu.

– Sofija, – nekantriai išberia brolis. – Sofija Forteskju. Ji gera mergaitė, Teresa. Tyli kaip pelytė. Lipšniausia pasaulyje būtybė. Nė musės nenukriaustų.

Ištiesiu Oksiui cigaretę, nes, regis, dūmo jam dabar reikia labiau nei man. Jis godžiai užsitraukia, tarsi tai būtų ne nikotinas, o deguonis. Pro jo alkūnę metu žvilgsnį į lovą kertėje ir bene tuziną suplėkusių arklių gūnių, kuriomis Berniūkštis užklojo mane praėjusį vakarą. Mėginau

JAUSMŲ KLASIKA

Šis kerintis romanas vaizduoja audringą dvidešimtojo amžiaus trečiąjį dešimtmetį: slaptą meilės ryšį ir Niujorko aukštuomenę sudrebinusį skandalą.

Hedonistiniam Džiazo amžiui neatpažįstamai keičiant Niujorką, spindulingoji ponia Teresa Maršal iš Penktojo aveniu pranoksta pati save: pamilsta perpus jaunesnį vyrą, kapitoną Oktavianą Rofraną – dailų lakūną, Pirmojo pasaulinio karo didvyrį. Oktavianą taip pat pavergia ši tam tikro amžiaus aukštuomenės dama ir jis nuoširdžiai nori ją vesti.

Teresa dievina savo Berniūkštį, bet turtingai jos padėties moteriai skyrybos – tiesiog neįsivaizduojamas dalykas. Be to, ir visai nereikalingas, nes ji puikiai sutaria su atlaidžiu ir gerai išauklėtu mergininku sutuoktiniu.

Įsimylėjėlių santykiai ima keistis, kai Teresos brolis Oksis, meilės nuotykius mėgstantis viengungis, nusprendžia vesti naivią netikėtai pralobusio išradėjo dukrą. Teresa paprašo savo Berniūkščio iškilmingai perduoti nuo jos brolio sužadėtuvių žiedą panelei Sofijai Forteskju ir pasidomėti jos atsiskyrėliška gyvenančia šeima. Susitikęs Sofiją, Oktavianas neatsispiria naiviam jaunystės žavesiui. Jis nenustoja žavėtis mergina netgi tada, kai į paviršių iškyla šurpi Forteskju šeimos paslaptis.

Meilės trikampis priverčia Teresą, Sofiją ir Oktavianą pervertinti savo jausmus ir priimti sprendimus, kurie visam laikui pakeis jų gyvenimą.

